

NEIDOPINGU

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO • GODINA 2022 • BROJ 85 • RUJAN/LISTOPAD 2022.

HRVATSKO **NE**DOPINGU

Inhibitori aromataze se u svijetu sporta ponekad zlorabe radi smanjenja neželjenih nuspojava od upotrebe anaboličkih steroida, kao što je rast grudi kod muškaraca, no ne mogu se prenaglasiti mnogobrojni štetni učinci prilikom korištenja bez medicinske indikacije.

Vesna Barišić
Glavna urednica

U ovom broju magazina poprilično velik prostor dali smo dopinškim problemima u kenijском sportu.

Kenija je na rubu izbacivanja s međunarodnih atletskih natjecanja jer su brojni sportaši uvučeni u dopinške skandale. Dok svijet atletike otkriva sve veći broj kenijskih sportaša koji su kažnjeni zbog korištenja zabranjenih tvari, glavni dionici u sportskoj industriji nastavljaju se baviti igrom okrivljavanja. Do sada je Kenijska antidopinška agencija (ADAK) sankcionirala 22 sportaša čija imena tek trebaju biti objavljena.

Kenija je suočena s međunarodnom zabranom nastupa svojih atletičara zbog povećanih slučajeva dopinga zbog čega će ta zemlja, između ostalog, propustiti Olimpijske igre u Parizu 2024.

Dužnosnici, upoznati sa situacijom, rekli su medijima da će Kenija vjerojatno dobiti trogodišnju zabranu nastupanja na međunarodnim natjecanjima. Među zahtjevima je uhićenje i kazneni progon onih koji su optuženi za vođenje lanca dopinga u zemlji, uključujući beskrupulozne agente, menadžere i medicinare iz Kenije i izvan nje koji potiču ono što je ilegalna industrija.

Dotakli smo se i dodataka prehrani i inhibitora aromataze. Proizvođači dodataka prehrani mogu namjerno ili slučajno uključiti opasne i ilegalne sastojke u proizvode, a da to ne postane očito sve dok to ne utječe na potrošače i dok oni ne prijave zabrinutost. U nekim će slučajevima proizvođači također iznositi lažne tvrdnje o sastojcima i/ili učincima dodataka prehrani. Ovo lažno oglašavanje uključuje mnogo različitih tvrdnji i sastojaka, uključujući inhibitore aromataze.

Inhibitori aromataze se u svijetu sporta ponekad zlorabe radi smanjenja neželjenih nuspojava od upotrebe anaboličkih steroida, kao što je rast grudi kod muškaraca, no ne mogu se prenaglasiti mnogobrojni štetni učinci prilikom korištenja bez medicinske indikacije.

Spominjemo i biciklizam i njegovu borbu protiv korištenja dopinga.

Predsjednik Međunarodne biciklističke federacije (UCI) David Lappartient inzistira na tome da je biciklizam danas antidopinški sport.

Ovom prilikom obavještavamo naše čitatelje da smo izdali Priručnik o antidopingu dostupan na našoj mrežnoj stranici i u tiskanom obliku.

**TUŽNA STVARNOST
KENIJSKE ATLETIKE**
stranica 4

**OBJAVLJEN "PRIRUČNIK O
ANTIDOPINGU"**
stranica 7

**DOPINŠKI SKANDALI
STAVLJAJU KENIJSKU
ATLETIKU NA 'PUT ZA
NIGDJE'**
stranica 8

**JE LI BICIKLIZAM DANAS
"ANTIDOPINŠKI SPORT"**
stranica 9

**KAKO SE JE BURRITO
NAŠAO U CENTRU
DOPINŠKOG SKANDALA**
stranica 11

IMPRESSUM

NEIDOPINGU
Službeno glasilo Hrvatskog zavoda
za javno zdravstvo

BROJ 85
rujan / listopad 2022.

ODGOVORNA OSOBA:
Zdravko Lovrić, dipl.ing.
sveučilišni magistar toksikologije

GLAVNA UREDNICA:
Vesna Barišić

NOVINAR:
Vesna Barišić

LEKTURA:
Vesna Barišić

OBLIKOVANJE I PRIJELOM:
Studio HS internet d.o.o.

FOTOGRAFIJE:
Shutterstock

NAKLADNIK:
HZJZ

In this issue, we have delved extensively into the subject of doping in Kenyan sports. Kenya is on the verge of ban from international athletics competitions due to the increased cases of athletes involved in doping scandals. While the world of athletics is discovering an increasing number of Kenyan athletes sanctioned for using prohibited substances, the key stakeholders in the sports industry continue playing the blame game. So far, the Anti-Doping Agency of Kenya (ADAK) has sanctioned 22 athletes whose names are yet to be disclosed.

Kenya is facing international athletics ban over increased doping cases that will see the country miss, among others, the Paris 2024 Olympics.

Officials who are familiar with the situation have informed the media that Kenya will likely face a three-year suspension from participating in international competitions. The arrest and persecution are also called for individuals accused of running the doping chain in this country. This includes unscrupulous agents, managers and medical personnel, in Kenya and abroad, enticing what has become an illicit industry.

We have also raised the subject of food supplements and aromatase inhibitors. Manufacturers of food supplements can, intentionally or accidentally, include dangerous and illicit ingredients in their products. This remains undetected until they start affecting consumers, thus prompting them to express their concern. In some cases, manufacturers also state false claims on food supplement ingredients and/or effects. Such false advertising involves various claims and ingredients, which include aromatase inhibitors.

In the world of sports, aromatase inhibitors are sometimes misused for reducing unwanted side-effects of anabolic steroids use, such as enlarged breasts in men. However, the many harmful effects of their use without a medical indication cannot be stressed enough.

In this issue we also speak about cycling and its combat against doping use.

The president of the Union Cycliste Internationale (UCI) David Lappartient is adamant that today, cycling is an anti-doping sport.

Hereby we wish to inform our readers that we have published Anti-Doping Guidelines, available at our website and in printed form.

Vesna Barišić
Editor-in-Chief

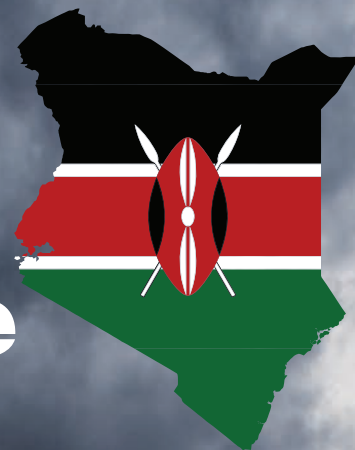

In the world of sports, aromatase inhibitors are sometimes misused for reducing unwanted side-effects of anabolic steroids use, such as enlarged breasts in men. However, the many harmful effects of their use without a medical indication cannot be stressed enough.

ZEMLJA VISOKOG DOPINŠKOG RIZIKA

Tužna stvarnost kenijske atletike

“Problem je i interes stranih menadžera koji iskorištavaju sportaše. Kada se sportaš ozlijedi u Keniji, oni ga obično odvedu u inozemstvo na liječenje. Sumnjamo u to da im usput daju i nešto od dopinga”, rekao je Kipchumba. Dodaje i to kako bi se njihovi sportaši morali spasiti od stranih manipulacija.

Piše **Vesna Barišić**

Kenija je na rubu izbacivanja s međunarodnih atletskih natjecanja jer su brojni sportaši uvučeni u dopinške skandale. Dok svijet atletike otkriva sve veći broj kenijskih sportaša koji su kažnjeni zbog korištenja zabranjenih tvari, glavni dionici u sportskoj industriji nastavljaju se baviti igrom okrivljavanja. Do sada je Kenijska antidopinška agencija (ADAK) sankcionirala 22 sportaša čija imena tek trebaju biti objavljena.

Postoji i dodatnih devet aktivnih slučajeva, usred tvrdnji da su postojale zavjere da se prikriju imena nekih varalica s dopingom. Glavni igrači – sportski savezi, Ministarstvo sporta, sportaši i liječnici – svaki snosi popriličan dio krivnje za prljavi posao s dopingom koji je kaljao imidž Kenije od 1988. kada je prvi Kenijac, Cosmas Ndeti, kažnjen zbog dopinga.

I dok se stvar nastavlja raspetljivati The Sunday Standard bilo kad može otkriti popis dopinških varalica, čija imena nisu javno objavljena, ali ih je ADAK sankcionirao.

Na neslavnom popisu su: Shieys Chepkosgei (od 27. prosinca 2020. do 5. prosinca 2022.); Jedidah Wanjiru Karungu (20. prosinca 2018. do 21. prosinca 2022.); Bernard Kiplangat Kibilo (30. siječnja 2019. do 30. siječnja 2023.); Henry Kosgei (19. studenog 2020. do 20. studenog 2024.); Willy Kipkemoi Rotich (11. prosinca 2018. do 12. prosinca 2022.); Beatrice Jepkorir Rutto (5. lipnja 2021. do 6. lipnja 2025.); Joy Kemuma Loyce (13. listopada 2020. do 14. listopada 2024.); Purity Talam (12. veljače 2022. do 13. veljače 2026.); Wilson Mutual Names (20. prosinca 2019. do 21. prosinca 2023.); Boniface Mbuvi Mwema (20. prosinca 2019. do 21. prosinca 2023.) i Joseph Mbatha (20. prosinca 2019. do 21. prosinca 2023.).

Doživotna zabrana

Ostali su Patrick Kipyegon Terer (četiri godine nepodobnosti od 24. veljače 2020.); Henry Cheruiyot Kosgei (doživotna zabrana bavljenja sportom od 4. veljače 2021.); Alphas Leken Kishoyian (28. srpnja 2020. do 29. srpnja 2024.); George Ngángá Kimotho (2. travnja 2021. do 3. travnja 2025.); Selly Jepkemoi Korir (15. rujna 2020. do 16. rujna 2024.); Henry Sang (22. listopada 2020. do 23. listopada 2024.); Joan Rotich Nancy (28. veljače 2020. do 29. veljače 2024.); Phenus Kiplating (31. ožujka 2021. do 1. travnja 2023.); Whyvone Isuza (6. rujna 2021. do 7. rujna 2025.); Martha Wanjiru Njoroge (4. kolovoza 2021. do 5. kolovoza 2023.) i Judith Jengétich (4. kolovoza 2021. do 25. kolovoza 2025.).

ADAK je također ekskluzivno za The Sunday Standard podijelio popis od devet sportaša koji su pod privremenom suspenzijom zbog nespecificiranih tvari. To su Teddy Otengo Osok (od 1. ožujka 2022.), Keli Everlyne Symbua (od 29. svibnja 2022.), Phenus Kiplating (od 31. ožujka 2022.), Vincent Kiplangát Koskei (od 25. srpnja 2022.), Perister Morangi (7. srpnja 2022.), Stelloh Barsosio Chepngétich (od 1. ožujka 2022.), Eric Kumari Taki (već sankcioniran od strane Jedinice za atletski integritet (AIU)) i Gloria Kite (od 2. rujna 2022.).

Svjesna ozbiljnosti problema, Sarah Shibutse, izvršna direktorica ADAKA, poziva dionike da nastave pomagati Agenciji. Promjena zakona, kaže ona, sada dopušta objavljivanje onih koji su bili pozitivni na zabranjene tvari. "U prethodnom Kodeksu iz 2016., kad se utvrdi da je sportaš bio pozitivan, jedine osobe koje smo smjeli obavijestiti bili su sportaš, nacionalni i međunarodni savez, a na sportašu je bilo da podijeli informacije. Mogli bismo reći drugim stranama da je povjerljivo dok se ne donese konačna odluka. AIU je počeo objavljivati prije Kodeksa 2021., što nam daje prostora za objavljivanje", rekla je Shibutse. Svi dionici, dodala je, pristali su objaviti sve podatke s privremenog popisa.

Tajnost se plaća

Noah Busienei, bivši sportaš, a sada trener, rekao je da sportaši plaćaju antidopinškim agencijama kako bi izbjegli da njihova imena budu javna. "Daju mito tako da se sportaša javno ne imenuje. Neke sportaše se tražilo da plate 54 – 60 tisuća eura da njihovo ime ostane u tajnosti. Takvi sportaši glume ozljede ili tvrde da su na porodiljnom dopustu", rekao je Busienei. "Šokantno je da sportašica pobijedi u velikoj utrci, dobro zaradi i onda ode na porodiljni dopust dok je u vrhunskoj formi. Obično je obrnuto. Mnogi menadžeri, rekao je, jednostavno žele zaraditi novac. Izbjegavajmo posrednike koji se bave našim sportašima. Tada ćemo imati trajno rješenje."

Wilson Kipsang, bivši svjetski rekorder u maratonu koji 'odrađuje' četverogodišnju sankciju jer nije dostavljao podatke o lokaciji, rekao je da postoje mnogi čimbenici koji dovode do porasta broja onih koji koriste zabranjene tvari. "Postoji toliko mnogo izazova koji su doveli do porasta broja slučajeva dopinga u Keniji. Jedno od njih je ažuriranje podataka o lokaciji", rekao je Busienei. (ovakvo opravdanje vrhunskog sportaša nema nikakvog smisla, op.a.)

Keniju muče i financije

"Sportaš mora biti u stalnoj komunikaciji s osobom koja je odgovorna za ažuriranje "njegovog prebivališta". Profesionalci to mogu i sami odraditi. Atletika u Keniji, rekao je, trebala bi učiniti više kako bi senzibilizirala sportaše o problem zvanom doping. "ADAK bi trebao biti po cijeloj zemlji te održavati predavanja kojima bi se sportaše senzibiliziralo na postojanje i opasnosti upotrebe dopinga. Trebalo bi se to često činiti jer stalno dolazi mnogo novih sportaša", rekao je. Mnogi sportaši ne znaju što znači obveza prijavljivanja 60 minuta za svaki dan te mjesto gdje će se u tom vremenu sigurno nalaziti.

Dr. Kipchumba Byron, stručnjak za kineziologiju i sportsku znanost sa Sveučilišta u Georgiji, rekao je da je potrebno mnogo učiniti u borbi protiv ove prijetnje (dopinga, op.a.).

Lijekovi su dostupni.

"Postoje ograničene kampanje podizanja svijesti u Keniji. Također mislim da je ADAK ograničen u smislu svojih resursa za obavljanje svog temeljnog zadatka. Agencija je odgovorna za prikupljanje uzoraka za testiranje. No, i tu je ograničenje zbog proračuna", rekao je, dodajući da samo sankcioniranje sportaša ne pomaže procesu ozdravljenja atletike.

"Sportaši su radnici; oni rade unutar ekonomije sporta za razne jedinice. Oni su proizvođači. Prva linija zarade je menadžer; koji uzima postotak od zarade i razne druge bonuse. Sljedi ih još ustanova koje uzimaju dio zarade. Većina sportaša ni ne zna koliko će u nekoj utrci zaraditi. Sportaši općenito ne poznaju svoja prava i mislim da

ZEMLJA VISOKOG DOPINŠKOG RIZIKA

ne bi samo oni trebali nositi stigmju onog koji je pao na dopinškom testiranju. Zabranjeni lijekovi koje sportaši uzimaju daleko su izvan njihova dosega. Većina lijekovi su dostupni, ali ih mora propisati netko tko ima znanja.”

Dodao je kako glad za brzom zaradom mnoge sportaše tjera na korištenje zabranjenih sredstava, no posljedice su dalekosežne. “Ima fiziološke i psihološke učinke. Kod nas se vrlo često koristi i krvni doping gdje sportaš izvadi dio krvi i pohrani je pa nakon nekog vremena putem transfuzije vrati u tjelesni sustav. Uvođenje krvnih bioloških putovnica omogućilo je raskrinkavanje takvih radnji,” rekao je dr. Kipchumba. “Problem je i interes stranih menadžera koji iskorištavaju sportaše. Kada se sportaš ozlijedi u Keniji, oni ga obično odvedu u inozemstvo na liječenje. Sumnjamo u to da im usput daju i nešto od dopinga”, rekao je Kipchumba. Dodaje i to kako bi se njihovi sportaši morali spasiti od stranih manipulacija. “Moramo izmijeniti Zakon kako bi uključili svo pomoćno osoblje sportaša da preuzme odgovornost. Radne dozvole trebaju sadržavati klauzulu o odgovornosti ako sportaš padne na dopinškom testu.”

Također poziva na strukturirani mehanizam tretmana stranaca koji se bave kenijskim sportašima. “ADAK bi trebao imati ljude koji razumiju sportsku znanost i formuliranje politike u zemlji”, rekao je.

Ol u Parizu bez kenijskih atletičara

Kenija je suočena s međunarodnom zabranom nastupa svojih atletičara zbog povećanih slučajeva dopinga zbog čega će ta zemlja, između ostalog, propustiti Olimpijske igre u Parizu 2024.

Svjetska antidopinška agencija (WADA), Jedinica za integritet atletike (AIU) i Svjetska atletika (WA) sastali su se krajem studenog 22.godine u Monte Carlu kako bi razmotrili stanje dopinga u svijetu, a sve gora situacija s dopingom u Keniji zauzela je visoko mjesto na dnevnom redu. Kenija je ostala u kategoriji A zemalja s najvećom prevalencijom dopinga od 2017. unatoč naporima koje su uložili vlada i Agencija za borbu protiv dopinga Kenije (ADAK) osnovana 2016. WADA, AIU i Svjetska atletika trebaju poduzeti stroge mjere nakon najgore godine. Doping u ovoj istočnoafričkoj zemlji na vidjelo je izašao još 2015. Do sada su (u 2022.) AIU i ADAK sankcionirali 45 sportaša zbog kršenja antidopinških pravila, dok je još 20 drugih slučajeva u fazi revizije. Državni tajnik kenijske vlade za sport, Ababu Namwamba izjavljuje: “Ne možemo dopustiti da našoj naciji bude zabranjen nastup zbog postupaka nekih pohlepnih neetičnih pojedinaca”. Za medije je rekao kako jamči da vlada poduzima oštre mjere za zaštitu i održavanje integriteta atletike i sporta općenito. “Ciljat ćemo i odlučno se obračunati s kriminalcima i njihovim sindikatima. Moramo

raditi zajedno kako bismo iskorijenili doping i varanje iz atletike i sporta općenito.” Ministar je navodno pisao predsjedniku Svjetske atletike, lordu Sebastianu Coeu u kojemu je obećao da će vlada potrošiti 5 milijuna američkih dolara godišnje u sljedećih pet godina za iskorjenjivanje dopinga. Iako se situacija u Keniji razlikuje od državno sponzoriranog dopinga zbog kojeg je Rusija izbačena s međunarodnih atletskih natjecanja od 2018., WADA, AIU i World Athletics smatraju da nije učinjeno dovoljno da se zaustave rastući slučajevi u toj zemlji. Dužnosnici, upoznati sa situacijom, rekli su medijima da će Kenija vjerojatno dobiti trogodišnju zabranu nastupanja na međunarodnim natjecanjima. Među zahtjevima je uhićenje i kazneni progon onih koji su optuženi za vođenje lanca dopinga u zemlji, uključujući beskrupulozne agente, menadžere i medicinare iz Kenije i izvan nje koji potiču ono što je ilegalna industrija.

Razmišljanja o uhićenju Mariusa Kipserema zbog dopinga

Tišina iz tabora Eliuda Kipchogea o uhićenju njegovog partnera na treningu Dvostruki pobjednik Rotterdamskog maratona (2016./2019.) i pobjednik Abu Dhabija 2018. Marius Kipserem — koji ima osobni rekord 2:04:04 — prije nekoliko tjedana dobio je suspenziju na tri godine zbog korištenja EPO-a. Uobičajena zabrana za ovakav doping je četiri godine, ali je smanjena na tri jer je priznao krivnju. Priznanje krivnje je dobro jer smanjuje troškove za AIU/WADA-u i ne moraju trošiti na to da dokažu istinitost pozitivnog nalaza u dugotrajnoj žalbi.

Jonathan Gault napravio je sjajno opažanje na Friday 15 Supporters Club Podcast.

“Nečiju zabranu treba smanjiti samo ako priznaju krivnju, a potom vlastima kažu gdje su i kako su nabavili zabranjene tvari. Smisao pokreta protiv dopinga zapravo nije u hvatanju dopinških varalica— već u uklanjanju dopinga iz sporta i nećemo stvarno umanjiti doping u sportu ako ne naučimo kako se sportaši dopingiraju. Kipserem je bio peti Kenijac kojeg je AIU suspendirao u roku od tjedan dana. Odakle im sav taj doping?”

Još nešto o Kipseremu. Kako je primijetio Matt Lawton iz The Timesa, Kipserem je bio treći pacemaker (trkač na čelnoj poziciji koji određuje tempo, zec) iz INEOS 1:59 Challengea koji je suspendiran zbog kršenja antidopinških pravila. Prema prebrojavanju Jonathana Gaulta, Kipserem je zapravo četvrti, pridruživši se Justusu Kimutaiju, Alexu Koriu i Philemonu Kacheranu. Što je svim pacemakerima bilo zajedničko? Sve ih je sponzorirao Nike. Za gotovo 10% njih to što su naknadno suspendirani je vrlo loše. Međutim, jedno od imena na tom popisu posebno zabrinjava. Philemon Kacheran bio je dio trening kampa Global Sports Communication u Kaptagatu — tamo Kipchogea trenira — a web stranica 1:59 Challenge navela je Kacherana kao “jednog od najjačih Kipchogeevih partnera za trening.” Činjenica da je Kacheran prihvatio trogodišnju zabranu zbog testosterona, a nitko iz njegovog tabora o tome nije rekao ni riječ (Kipchogeev agent Valentijn Trouw i šef Global Sportsa Jos Hermens nisu odgovorili na upite za komentar LetsRunu) je alarmantna. Navijači zaslužuju više. Čisti sportaši zaslužuju više, sport zaslužuje neokaljanost.

PRIRUČNIK O ANTIDOPINGU

OBJAVLJEN “PRIRUČNIK O ANTIDOPINGU”

Služba za antidoping HZJZ-a izdala je Priručnik o antidoping-u. Priručnik je dostupan na mrežnoj stranici Službe za antidoping (<https://antidoping-hzta.hr/publikacije/>) i u tiskanom izdanju.

Svrha ovog priručnika je na zanimljiv i jednostavan način približiti antidopinšku problematiku sportašima, njihovom pratećem osoblju i općenito sportskoj zajednici. Kod pripreme tekstova za ovaj priručnik, vodilo se računa o obuhvaćanju svih relevantnih antidopinških pitanja s naglaskom na praktične aspekte. Tako vjerujemo da će nastojanje i misija Službe za antidoping u promicanju čistih vrijednosti sporta i pravodobnoj edukaciji sportaša postići svoj puni cilj. Ovaj priručnik je namijenjen za inicijalnu edukaciju o antidopinškim pitanjima, ali i za usavršavanje već ranije stečenih znanja iz tog područja.

Priručnik je koncipiran kao nadopuna postojećih edukacijskih materijala i programa, a temelji se na antidopinškim pravilima sadržanima u kodeksu Svjetske antidopinške organizacije (WADA-e) i obaveznim međunarodnim standardima. U Republici Hrvatskoj su nacionalna antidopinška pravila sadržana u Pravilniku o antidoping-u.

DOPINŠKI SKANDALI STAVLJAJU KENIJSKU ATLETIKU NA 'PUT ZA NIGDJE'

Kenijska antidopinška organizacija priopćila je da je poduzela inicijativu diljem zemlje da opremi sportaše i trenere vještinama i znanjem za borbu protiv dopinga i da je uvela "stroge mjere" kako bi spriječila sportaše da "postanu plijen beskrupuloznih trenera i menadžera". U toj bi zemlji doping mogao biti kriminaliziran.

Piše **Vesna Barišić**

Bivši svjetski prvak u bacanju koplja Julius Yego kaže da su kenijski sportaši na putu za "nigdje" ako se trenutni niz slučajeva dopinga nastavi u slavnoj trkačkoj naciji. Do sada je ove godine 17 sportaša iz istočnoafričke zemlje suspendirano od strane Atletske jedinice za integritet (AIU) zbog niza prekršaja. Dodatnih osam Kenijaca privremeno je suspendirano, a ishodi njihovih slučajeva se čekaju. Yego, koji je 2015. godine osvojio naslov svjetskog prvaka u bacanju koplja, iritiran je viješću o svakoj kazni od strane AIU-a, te je pozvao više sportaša da progovore o opasnostima dopinga. "Tko god poseže za dopingom trebao bi se sramiti sebe", rekao je Yego za BBC Sport Africa. "Trebali bismo podići glas i podići svijest. Ako ne progovorimo glasno, onda idemo niz vrlo opasan put. Tada Kenije više neće biti u atletici." 33-godišnjak je nastavio: "Neznanje je najgora stvar koja je ubila mnoge sportaše. "Možda netko želi prečicu do uspjeha. Jedini put do uspjeha je ozbiljan trening. Ovdje je odgovornost na sportašima."

Kao odgovor na gomilu pozitivnih rezultata dopinga koji uključuju njezine sportaše, vladin ministar kaže da će Kenija pokrenuti "ozbiljan rat protiv dopinga". "Kriminalizirat ćemo doping do razina koje ne možete zamisliti. Bit ćemo vrlo, vrlo oštri", rekao je Ababu Namwamba, tajnik kabineta za mlade, sport i umjetnost. "Kenija je vrlo ponosna sportska nacija. Ponosimo se time što smo u posjedu mnogih svjetskih odličja. Protivnike smo pobjeđivali časno. Želim da svi kažemo 'ne doping'."

AIU je izrekao zabrane za niz kršenja od strane Kenijaca, ali je uočio prošlogodišnji trend - 10 sportaša bilo je pozitivno na triamcinolon acetamid. "Ovo ne možemo tek tako zaobići - u Keniji ima puno dopinga", nedavno je rekao šef AIU-a Brett Clothier za kenijski NTV. "Ovo je vrlo ozbiljan problem i ovo je vrlo ozbiljan trenutak za kenijsku atletiku. Sve smo bolji u hvatanju sportaša i stvarno se nemaju gdje sakriti." Sljede im stroge kazne.

Maratonac Marius Kipserem prošlog je mjeseca dobio trogodišnju zabranu zbog korištenja rekombinantnog eritropoetina (EPO). Kenija je među sedam zemalja koje AIU smatra federacijom 'Kategorije A' - s najvećim rizikom od dopinga, što znači da sportaši iz tih zemalja moraju proći najmanje tri testa u 10 mjeseci prije velikog događaja kako bi se tamo mogli natjecati. Iz Athletics Kenye priopćili su da

"čini sve što je moguće" kako bi "otkrili počinitelje" dopinških skandala koji su potresli zemlju. Izjava Upravnog tijela dodaje da namjerava "održati svoju borbu bez zapreka" protiv upotrebe zabranjenih tvari za poboljšanje sportskih izvedbi. Njihova antidopinška organizacija priopćila je da je poduzela inicijativu diljem zemlje da opremi sportaše i trenere vještinama i znanjem za borbu protiv dopinga i da je uvela "stroge mjere" kako bi spriječila sportaše da "postanu plijen beskrupuloznih trenera i menadžera". Namwamba kaže da namjerava iznijeti prijedloge za izmjenu kenijskih zakona kako bi se doping kriminalizirao. "Kao vlada, učinit ćemo doping vrlo skupim - podići ćemo dopinške stvari na istu razinu kao teške droge", dodao je. "Ako vas uhvatimo u doping, strogo ćemo vas kazniti."

Odjeci Rusije

Milcah Chemos Cheywa, predstavnik Kenije za atletičare, upozorila je da bi Svjetska antidopinška agencija (WADA) mogla zabraniti nastup ovoj zemlji zbog više slučajeva dopinga. WADA je Rusiji u jesen 2019. odredila četverogodišnju zabranu sudjelovanja na svim velikim sportskim događajima nakon što je državna antidopinška agencija proglašena nesukladnom zbog manipuliranja laboratorijskim podacima koji su predani istražiteljima u siječnju 2019. Neokaljnani sportaši i dalje su se mogli natjecati pod neutralnom zastavom. "Skoro idemo ruskim putem", rekla je Chemos Cheywa, svjetska prvakinja u disciplini 3000 m sa zaprekama za žene 2013., za BBC Sport Africa. "Ovu stvar moramo shvatiti ozbiljno. Samo tražim od naše vlade da radi na bilo kojem prijedlogu zakona koji može kriminalizirati te sportaše, tako da barem možemo smanjiti broj onih koji se dopingiraju"

Većina sankcioniranih sportaša bili su cestovni trkači ili maratonci, s pobjednicom Bostonskog maratona 2021. Dianom Kipyokei među onima koji su privremeno suspendirani nakon pozitivnog testa na triamcinolon acetamid. Dvostruki olimpijski prvak i svjetski rekorder u maratonu Eliud Kipchoge kaže da je sve veći broj slučajeva dopinga "zabrinjavajući" i da je "čisti sport pravi put". "Nije zdravo i ne vidimo svjetlo na atletskom putu", rekao je 38-godišnjak za BBC Sport Africa. "Ljudi žele žeti tamo gdje nikad nisu sijali. Traže sve prečace kako bi došli do financija. To je nemoralno."

Je li biciklizam danas "antidopinški sport"

Rezultate koje je UCI objavilo za 2021., pokazali su da se broj testiranja povećao i na natjecanju i izvan natjecanja u usporedbi s prethodnom godinom. Sezonu 2021. obilježila je prva godina od formiranja World Tour-a u kojoj ITA nije uhvatila nijednog prekršitelja antidopinških pravila u World Tour-u za muškarce

Piše **Franka Antičić-Lović**

Profesionalni biciklizam zbog svoje prošlosti uvijek će se suočavati s pitanjima i špekulacijama oko dopinga. Doping je uvijek bio povezan s biciklizmom.

Predsjednik Međunarodne biciklističke federacije (UCI) David Lappartient inzistira na tome da je biciklizam danas antidopinški sport.

Lappartient je prvi put izabran za predsjednika UCI-ja u rujnu 2017., smijenivši tada na toj funkciji Britanca Briana Cooksona. Prošle godine tijekom UCI kongresa koji je održan u rujnu u belgijskom gradu Luevenu, ponovno je izabran bez protukandidata za drugi mandat u trajanju od četiri godine.

Ovaj ambiciozni Francuz, političar i sportski radnik, rođen je 1973. godine, a strast prema biciklizmu nosi još od djetinjstva. Potječe iz obitelji biciklista. Kao mladić sudjelovao je na natjecanjima na regionalnoj razini dok je u svojim dvadesetim godinama asistirao kao mjeritelj vremena na Tour de Franceu.

Karijeru je kao sportski djelatnik započeo u svom klubu, napredujući na ljestvici na regionalnoj i nacionalnoj razini. Godine 2009. postaje predsjednik Francuskog biciklističkog saveza i na toj dužnosti ostaje sve do 2017. godine. To mjesto tada napušta s ciljem da se kandidira za predsjednika UCI-ja.

Postavši 2017. predsjednik UCI-a kao glavne ciljeve je naveo vraćanje povjerenja u biciklistički sport, širenje sudjelovanja žena i popularizaciju biciklizma u slobodno vrijeme, također je obećao i temeljitu reviziju upravljanja svjetskim upravljačkim tijelom za biciklizam.

Među njegovim zadacima, otkad je preuzeo dužnost, je popravak ugleda sporta nakon niza poznatih slučajeva dopinga.

Francuski dužnosnik u intervjuu za insidethegames izrazio je uvjerenje da je UCI poboljšao svoje mjere protiv dopinga, ali je priznao da mora ostati proaktivan u borbi protiv svih oblika varanja.

"Rekao bih da je to veliki izazov jer za gubitak kredibiliteta potrebno je samo pet minuta, za vraćanje kredibiliteta potrebno je 20 godina, tako

da mislim da smo na dobrom putu. Rekao bih da smo danas sport protiv dopinga."

"Ove godine odlučili smo za 25 posto povećati proračun za sljedeću godinu za antidoping, što za nas iznosi oko 10 milijuna CHF (10,2 milijuna eura), to je ogroman novac, nitko drugi u svijetu ne troši istu količinu financijskih sredstava kao biciklizam."

Biciklistička jedinica unutar ITA-e

Međunarodna agencija za testiranje (ITA) krajem 2020. godine, preuzela je vođenje programa za testiranje od CADF-a (Cycling Anti-Doping Foundation), tijela koje je vodilo borbu protiv dopinga u biciklizmu između 2008. do kraja 2020. godine. Novoosnovana biciklistička jedinica unutar ITA-e sastavljena je od bivših zaposlenika CADF-a koje je odlučilo pridružiti se ITA-i kao dio strateške reorganizacije u borbi protiv dopinga u biciklizmu. Povodom spajanja Olivier Banuls, voditelj ITA-ine jedinice za biciklizam je rekao: "Ovaj prelazak u jedinicu za biciklizam izvrsna je prilika da se unaprijedi postojeći antidopinški program i omogući našem sportu da ima korist od multisportskog okruženja. Naš cilj je postati učinkovitiji i podići program na višu razinu."

Rezultate koje je UCI objavilo za 2021., pokazali su da se broj testiranja povećao i na natjecanju i izvan natjecanja u usporedbi s prethodnom godinom. Sezonu 2021. obilježila je prva godina od formiranja World Tour-a u kojoj ITA nije uhvatila nijednog prekršitelja antidopinških pravila u World Tour-u za muškarce. Lappartienta ova činjenica veseli ali smatra da nema mjesta za pretjerano slavlje. Za doping kaže da je to borba koja nikada neće prestati.

Tom prilikom je izjavio: "ITA radi sjajan posao, rade i na mrežama, istragama, to je ključno za biciklizam, rekao bih da sada stvarno možemo vidjeti pravi biciklizam."

Mnogi bi se zapitali, kako može reći da ITA radi odličan posao kada nisu uspjeli pronaći niti jedan pozitivni slučaj na World Tour-u, a poznato je

da je doping uvijek bio povezan s biciklizmom. Lappartient inzistira na tome da ITA radi dobro. "Tražimo od njih da dostave kvalitetan program testiranja, što je za nas ključno. Nastavit ćemo to činiti, ali osim toga u tijeku je niz istraga. Oni uvijek prate i gledaju što se sve može dogoditi. Sve informacije koje imamo dijelimo s njima".

"Želim vjerovati da ide na bolje, želim vjerovati rezultatima u biciklizmu ali nisam toliko naivan da mislim da je sve potpuno čisto i da negativni testovi pokazuju da nema dopinga. Jedino što želim spomenuti jest da želim da varalice znaju da ćemo ih jednog dana uhvatiti ako učine nešto loše", rekao je za insidethegames.

Lappartient koji je i član osnivačkog odbora Svjetske antidopinške agencije (WADA), pozvao je na izdvajanje većih finansijskih sredstava za borbu protiv dopinga, smatra da se na globalnoj razini ne ulaže dovoljno novca na istraživanje i istrage.

Na temu istraga i varanja rekao je: "Također nam treba, a to je nešto u čemu smo sada stvarno jaki, istrage i mreže udruživanje, jer znamo da takve mreže u dopingu nisu samo u biciklizmu, one se također pojavljuju u svim sportovima i to je ključno. Ono što nas čeka, iako nismo kao sport na takvom udaru, je oprez kod namještanja utrka i slične stvari povezane s klađenjem. U biciklizmu je teže organizirati sustav klađenja, zato možda nismo toliko uključeni u to, ali moja misija je također zaštititi naš sport. Prevaranti imaju puno mašte za pronalaženje novih načina za varanje, tako da uvijek moramo biti spremni na to".

Rusi i Bjelorusi i dalje prisutni na biciklističkim utrkama

U veljači ove godine na sjednici Međunarodnog olimpijskog odbora održanoj u Pekingu u sklopu Zimskih olimpijskih igara 2022., Lappartient je izabran za člana te institucije na mandat od osam godina. Tom prigodom izdano je priopćenje za medije od staren UCI-ja gdje stoji "Misija našeg predsjednika kao člana Međunarodnog olimpijskog odbora biti će zastupanje i promicanje interesa IOC-a i olimpijskog pokreta u njegovoj zemlji i u organizacijama olimpijskog pokreta gdje on djeluje".

Od tada je olimpijski pokret suočen s ratom u Ukrajini, a kao odgovor na tu situaciju IOC je preporučio nesudjelovanje ruskih i bjeloruskih sportaša na međunarodnim natjecanjima. Nedavno je predsjednik IOC-a Thomas Bach rekao da stav organizacije o isključenju sportaša i dužnosnika iz Rusije i Bjelorusije ostaje nepromijenjen dok rat u Ukrajini traje. "Još uvijek ne preporučujemo pozivanje ruskih ili bjeloruskih sportaša na natjecanja, još uvijek nema himni, nema zastava, nema nacionalnih boja", izjavio je Bach.

Međunarodna biciklistička federacija još uvijek dopušta Rusima i Bjelorusima da sudjeluju u nekim utrkama, bez isticanja nacionalnih zastava i simbola.

Lappartient se u razgovoru za insidethegames osvrnuo na vrijeme kada je izabran za člana Međunarodnog olimpijskog odbora ističući pritom svoje uvjerenje u načelo političke neutralnosti.

"Ovaj izbor shvaćam kao priznanje za biciklizam te kao način da dam doprinos olimpijskom pokretu. Ne radi se samo o obrani vlastite discipline, već o podršci olimpijskim vrijednostima. Olimpijske vrijednosti i rasprave oko olimpijskih vrijednosti možemo vidjeti kroz rat u Ukrajini".

Nastavio je "Cilj od 1894. godine je okupiti ljude kroz sport i ostati politički neutralna organizacija, a opasnost koju imamo je ta da možemo imati svoje mišljenje u našim zemljama. Osobno, mogu imati mišljenje o tome, ali samo moramo paziti da ne dođemo tamo gdje nas ljudi žele dovesti, a to je politički ne-neutralna organizacija. To nije način da se bilo kome pruži podrška. Vrijednosti olimpijskog pokreta i zagovaranje te početne vizije je nešto čega se članovi Međunarodnog olimpijskog odbora jako drže".

Na Host City 2022 konferenciji i izložbi, najvećem susretu sportskih, poslovnih i kulturnih događaja, koja je održana 15. i 16. studenog u Glasgow-u, Lappartient je govorio o nastupnom objedinjenom UCI svjetskom prvenstvu u biciklizmu koje će se održati sljedeće godine u Glasgowu, a koje će sadržavati 13 disciplina.

BMX flatland je jedna od disciplina za koju je Lappartient sugerirao da bi UCI mogao tražiti uključenje na Olimpijske igre, iako je inzistirao da je glavni cilj "zadržati pet olimpijskih disciplina".

BMX freestyle, BMX utrke, cestovne, planinske i pista discipline sve su one prisutne na Olimpijskim igrama, a dok je Lappartientova primarna briga zadržati 22 medalje koje je biciklizam imao u Tokiju 2020., on je razmatrao potencijalne daljnje dodatke koji ne bi zahtijevali povećani broj vozača na igrama.

"Rekao bih, kao i svi predsjednici međunarodnih saveza da što više imamo to je bolje za naš sport, ali slažem se s vizijom predsjednika Bacha da se osigura da igre neće uvijek rasti, jer tada imate puno kritika na račun igara, teže je pronaći organizatore, jer to povlači povećanje proračuna i oko toga moramo biti realni. Cilj za sada je oko 10.500 sportaša, a za to morate raditi izbore", rekao je Lappartient.

Najavio je da će se možda prijaviti dodatne discipline i to BMX flatland, timska kronometarska mješovita štafeta i brdski biciklizam na kratke staze s tim da za ove zadnje dvije discipline ne trebaju dodatne kvote.

Na kraju je dodao: "Nakon što bismo mogli imati još jednu disciplinu, što bi bilo jako lijepo, a također jednog dana zašto ne bismo imali i jednu medalju za e-biciklizam, jer možemo koristiti iste kvote, bez dodatnih sportaša, a to bi također moglo biti važno za nas, ali ne nauštrb pet postojećih olimpijskih disciplina koje su za nas ključne".

Nakon što je postigao gotovo sve ciljeve UCI-jeve Agende 2022., ovaj strastveni biciklist već radi na novom dokumentu - Agendi 2030., koja predstavlja strategiju za slijedećih osam godina, a jedan od ciljeva je učiniti biciklizam sportom 21. stoljeća.

Kako se je burrito našao u centru dopinškog skandala

U uzorku urina Shelby Houlihan otkrivena je prisutnost 19-norandrosterona (19-NA), metabolita koji proizvodi tvar nandrolon – anabolički steroid koji se nalazi na Popisu zabranjenih sredstava Svjetske antidopinške agencije (WADA). Nandrolon je zabranjen stalno i na natjecanju i izvan natjecanja.

Piše **Franka Antičić-Lović**

Sve je započelo jedne hladne prosinačke noći u Beavertonu, Oregon, kada je Shelby Houlihan, američka rekorderka na 1500 i 5000 metara, u pratnji dvije prijateljice atletičarke, Courtney Frerichs, osvajačice srebrne olimpijske medalje u utrci s preponama, i njene sestre Lindsey, otišla do kamiona s autentičnom meksičkom hranom u blizini njezine kuće.

Njih tri naručili su burritose od govodine i vratili se u Houlihaninu kuću jesti i gledati televiziju.

Sljedećeg jutra, 15. prosinca 2020. godine, Shelby Houlihan je slučajnim odabirom bila povrgnuta dopinškom testiranju. Nekoliko tjedana kasnije, sredinom siječnja, Houlihan je putem e-pošte dobila obavijest od Jedinice za atletski integritet (AIU) da je u njezinom uzorku urina otkrivena prisutnost 19-norandrosterona (19-NA), metabolita koji proizvodi supstancu nandrolon – anabolički steroid koji se nalazi na Popisu zabranjenih sredstava Svjetske antidopinške agencije (WADA). Nandrolon je zabranjen stalno i na natjecanju i izvan natjecanja.

Houlihan, bivša istaknuta zvijezda Državnog sveučilišta Arizona, dobila je privremenu suspenziju, što je pokrenulo niz događaja koji su doveli do četverogodišnje zabrane bavljenja sportom. Izbačena je iz američke olimpijske reprezentacije 2021. godine, koja je vodila prema Olimpijskim igrama u Tokiju te će joj biti zabranjeno natjecanje sve do siječnja 2025. kada će napuniti skoro 32 godine (rođena je 8. veljače 1993.godine).

Houlihan je rekla da je njezina prva reakcija na pozitivan test bio “šok i nevjerica”. Pitala se: “Kako ću objasniti (prisutnost zabranjene tvari) kada ni sama ne znam odakle je došla?”

Houlihan, kad je dobila poruku putem emaila da je pozitivna, bila je na visinskom trening kampu u Flagstaffu, gradu smještenom na sjeveru savezne države Arizone.

“Otvorila sam telefon i vidjela e-poštu koja je bila hitna, povjerljiva i ... bio je to laboratorijski izvještaj, pun stručnih riječi koje nisam mogla pročitati”, rekla je Houlihan. Poruku je pročitala desetak puta, morala je, kako kaže, istraživati koja je tvar izazvala pozitivan test jer nikad prije nije čula za nandrolon.

Zatim je nazvala Jerryja Schumachera, svog trenera u Bowerman Track Clubu (BTC), profesionalnom klubu kojeg sponzorira Nike u kojem je Houlihan trenirala otkako je diplomirala na Državnom sveučilištu Arizona (ASU) 2015. godine. Kroz suze mu je pokušala reći što se dogodilo.

Od tada započinje njena borba u dokazivanje nevinosti, najgora noćna mora svakog sportaša.

To nije situacija koju je zamišljala dok je kao dijete odrastala u Sioux Cityju u Iowa, okružena trkačima, uključujući svoju majku Connie i strica Boba Princea koji su se natjecali na koledžu.

Nakon što je osvojila nekoliko naslova državne prvakinja u srednjoj školi Sioux City East, Houlihan je nastavila nizati uspjehe u državi Arizona, gdje je 2014. godine osvojila NCAA na 1500 metara.

SHELBY HOULIHAN

Vlasnica je pet školskih rekorda: na 800 i 1500 metara na otvorenom, te na 800, 1500 i 3000 metara u dvorani.

Taj joj je uspjeh pripremio put za Ljetne olimpijske igre 2016. u Rio de Janeiru, gdje je u utrci na 5000 metara završila na 11. mjestu i bila najbolje plasirana američka trkačica u utrci.

Na Svjetskom prvenstvu u atletici 2019. godine u Dohi, Houlihan je u utrci na 1500 metara završila na četvrtom mjestu i postavila novi američki rekord na Svjetskom prvenstvu.

Sve je vodilo još većim uspjesima na Olimpijskim igrama. Ali...

Ne gubi nadu

Danas, Houlihan živi sama u Portlandu i kaže da su joj najveća podrška i oslonac u to vrijeme bili bivši kolege sportaši iz Bowerman Track Cluba (BTC), dečko i obitelj. Radi povremene poslove, uključujući dostavu hrane, i nastavlja trenirati s nadom da će se jednog dana vratiti natjecanju na vrhunskoj razini.

Sportaši iz Bowerman kluba bili su u nevjerici, sve ih je vijest o pozitivnom dopinškom testu šokirala. Elise Cranny, bliska prijateljica i bivša kolegica iz kluba, koja je tijekom kampa živjela s Houlihan, sjeća se da na vijest o pozitivnom testu na prvu "nije baš vjerovala". Smatrala je da je došlo do pogreške, da nešto ozbiljno nije u redu.

Trener Jerry Schumacher i Houlihan pozvali su odvjetnika Paula Greena da "pokuša smisliti plan kako dalje" i istraži sve mogućnosti koje su dovele do ovog događaja.

Prvi korak bio je napraviti test na trudnoću jer se nandrolon, rekli su tada, može naći i kod trudnica. Nakon što je utvrdila da nije trudna, Houlihan je sastavila dnevnik svega što je jela tjedan dana prije nego što je bila testirana. Pretraživala je tekstualne poruke, bankovne izvode, račune za hranu i lokacije iPhonea kako bi utvrdila što je sve konzumirala.

"Uspjela sam to prilično dobro sastaviti", rekla je Houlihan. "I onda smo, naposljetku, shvatili da je kamion s hranom od prethodne noći mogao biti najvjerojatniji izvor."

Houlihan nije htjela imenovati tvrtku koja joj je poslužila burrito jer nije htjela riskirati bilo kakvu tužbu. Međutim, ona ne krivi kamion s hranom, smatra da nisu ništa loše učinili, da se to jednostavno dogodilo.

Houlihan i njezini kolege sportaši iz BTC-a često su uzimali jelo iz tog kamionu. Prisjetila se da je tog puta primila narudžbu brže nego inače, a burrito umotan u foliju nije bio označen.

Houlihan vjeruje da je možda greškom dobila burrito koji sadrži svinjske iznutrice koje mogu sadržavati nandrolon. Sjeća se da je meso

u burritu bilo sitno nasjeckano i da se masnoća nakupila u foliji. Rekla je da se činilo bogatijim od burrita koje je ondje prije jela, toliko da ga nije uspjela pojesti do kraja iako je bila jako gladna.

"Znali smo da se (nandrolon) može naći u svinjskim iznutricama i znali smo da sam 10 sati prije testiranja jela iz kamionu s hranom koji je posluživao svinjske iznutrice", rekla je. "Znali smo i to da kad ga progutate, može biti na svojoj najvišoj razini 10 sati nakon konzumiranja, a to je točno vremensko razdoblje u kojem sam to pojela".

Mada i sama svjesna koliko te stvari izgledaju malo vjerojatne, činilo se kao jedina stvar za koju su mogli reći da ima nekog smisla i da je to zapravo jedina stvar s kojom mogu nastaviti svoju borbu u dokazivanju nevinosti.

Od tri atletičarke koje su jele tu večer u kamionu s hranom, Houlihan je bila jedina testirana.

Podvrgnula se dodatnim ispitivanjima. Dala je uzorak kose koji je ispitao toksikolog i koji nije pokazao tragove nandrolona. Prošla je i poligrafsko ispitivanje koje je zaključilo da nije lagala kada su je pitali je li u bilo kojem trenutku svjesno ili namjerno uzela nandrolon.

Houlihanini testovi urina uzeti 22. studenog 2020. godine, 23. siječnja 2021. godine i 4. veljače 2021. godine – prije i poslije pozitivnog testa – svi su bili negativni. Također je laboratorijski analizirala vitamine i dodatke prehrani koje je uzimala.

Prethodni testovi urina i laboratorijsko izvješće uvjerali su Houlihan da je malo vjerojatno da je pozitivan rezultat testiranja izazvan dodacima prehrani ili vitaminima koje je uzimala.

Vjerovala je da, s obzirom na informacije koje su imali, burrito je jedina stvar koja ima ikakav logičan smisao. Zbog toga je angažirala privatnog istražitelja da uđe u trag izvorima mesa, ali pokušaj je bio neuspješan.

Privatni istražitelj otkrio je da je vlasnik kamiona s hranom kupio 30 kilograma svinjskog želuca u smrznutoj seriji od Iowa Beef Processors u rujnu 2020. godine. Međutim, vlasnik nije imao kutiju ili naljepnicu od mesa korištenog u prosincu koja bi mogla voditi do njihovog pogona za preradu.

Tu priča o mesu ne staje. Privatni istražitelj nije mogao utvrditi je li vlasnik koristio svinjetinu od kastrirane ili nekastrirane svinje. Houlihanin odvjetnik tvrdio je da je to moralo biti meso nekastrirane svinje i da je to ono što je izazvalo njezin pozitivan test.

Kad je Jedinica za atletski integritet (AIU) četiri mjeseca kasnije službeno optužila Houlihan, U.S. Olympic Trials, koji su bili na rasporedu od 18. do 27. lipnja, brzo su se približavali. Houlihan je odlučila ići na Sportski arbitražni sud (CAS) sa sjedištem u Švicarskoj kako bi izbjegla propuštanje nastupa s reprezentacijom.

Prema CAS-u, četverogodišnja zabrana

Sportski arbitražni sud je odbacio Houlihaninu žalbu i objašnjenje o tome što se dogodilo 11. lipnja 2021. godine - izrečena joj četverogodišnja zabrana natjecanja.

Tročlano vijeće CAS-a utvrdilo je da se Houlihanino "objašnjenje da je 19-NA (metabolit sadržan u nandrolonu), u njezinom uzorku rezultat konzumacije mesa nekastrirane svinje jednostavno neprihvatljivo. Objasnjeno pretpostavlja niz činjeničnih i znanstvenih nevjerojatnosti, što znači da je njegova vjerojatnost (vrlo) blizu nule."

Vijeće je također smatralo da Houlihan nije uspjela dokazati da je burrito koji je pojela sadržavao iznutrice nekastrirane svinje.

Vijeće je reklo da rezultat poligrafskog testiranja i Houlihanin uzorak kose nisu bili "dovoljni da sportašica pobije pretpostavku da je kršenje antidopinškog pravila (ADRV) bilo nenamjerno."

Sud je također rekao da je koncentracija nandrolona u Houlihaninom urinu bila "2-3 puta veća od najviših vrijednosti prijavljenih u znanstvenoj literaturi nakon jedenja mnogo značajnijih količina mesa zrele (nekastrirane) svinje."

Houlihan se, na ovu suspenziju, u svibnju žalila Vrhovnom sudu Švicarske.

Izgubila je. Bila je to njezina zadnja prilika.

Houlihan je 14. lipnja 2021. godine tijekom konferencije za novinare preko Zooma objavila da je pozitivna na nandrolon i da se neće natjecati za mjesto u američkoj olimpijskoj reprezentaciji, natjecanje koje je trebalo početi za par dana. Budući da se Houlihan nije neko vrijeme natjecala, mnogi su mislili da se bori s ozljedama umjesto da služi privremenu suspenziju.

"Osjećam se potpuno shrvano, slomljeno, bijesno i iznevjereno samim sportom koji sam voljela i u koji sam ušla samo da vidim koliko sam dobra", rekla je Houlihan. "Želim biti vrlo jasna: nikad nisam uzimala nikakve tvari za poboljšanje učinka, a to uključuje i one za koje sam optužena."

"Ne zanima me varanje. Vjerujem da su doping i varanje za one slabe. Doping pokazuje nesigurnost u samoga sebe i ne samo da vas sramoti, već pokazuje i potpuno nepoštivanje ljudi koji vas podržavaju."

Tijekom konferencije navela je da se žalila na odluku, predala zapisnik s hranom, prošla poligrafski test, dala čak i kosu na testiranje, sve to nije bilo dovoljno da CAS poništi odluku.

"I na kraju dana, moje dokaze Vijeće nije smatralo dovoljno vjerojatnim, što je tužno", rekla je Houlihan. "Ali da, mislim, to je jedino što stvarno imamo kao objašnjenje. Nadam se da će se u nekom trenutku pojaviti još neka informacija, a možda je sasvim nešto drugo u pitanju. Ne znam. Ali bilo bi sjajno da jednom dobijemo odgovor."

Houlihanina zabrana natjecanja traje do 13. siječnja 2025. godine. Propustila je prošlogodnje Olimpijske igre u Tokiju, Svjetsko atletsko prvenstvo 2022. u Oregonu, a propustit će i Svjetsko atletsko prvenstvo sljedeće godine u kolovozu u Budimpešti i Olimpijske igre u Parizu 2024. godine.

Znači li to kraj njene karijere? Imali li snage za povratak na vrhunsku razinu?

U jednom trenutku Houlihan je ponuđena smanjena kazna – tri godine zabrane umjesto četiri godine – ako prizna krivnju.

Ona je odbila.

"Nikada to nisam ni razmatrala kao opciju, jer sam znala da nisam (nandrolon) uzela namjerno", rekla je Houlihan. "I nisam htjela priznati nešto što nisam učinila. Barem sam se borila za sebe i pokušala učiniti pravu stvar. Ali preuzimanje odgovornosti za nešto što nisam učinila, to za mene definitivno nije bila opcija."

Houlihan smatra da je sustav pogrešan jer dopinška agencija nikad nije mogla dokazati da je namjerno uzela zabranjenu tvar.

"Očito je bilo nešto u mom tijelu i shvaćam da imam odgovornost za ono što se nalazi u mom tijelu", rekla je Houlihan. "Ali mislim da znajući da to nikad nisam namjerno uzela i da još uvijek moram odslužiti četverogodišnju zabranu je definitivno greška u sustavu. Ne osjećam se kao da su se potrudili dokučiti što je istina. Samo što na kraju dana nisam mogla, izvan svake razumne logike, dokazati odakle ta tvar u mom tijelu."

Houlihan je rekla da vjeruje da bi se teret dokazivanja trebao promijeniti i "podijeliti 50-50 između dopinške agencije i sportaša". Iako vjeruje da bi trebala dokazati što je izazvalo pozitivan test, također smatra da bi dopinška agencija trebala dokazati da je namjerno varala.

Houlihanin život danas uključuje snažnu podršku obitelji i prijatelja.

Elise Cranny je rekla da je imala mnogo razgovora sa svojim kolegama sportašima iz BTC-a kako bi bila sigurna da Houlihan osjeća podršku.

"Ono na što prvo pomislite je njezino mentalno zdravlje i život koji je potpuno iščupan iz temelja, što ne može raditi ono što voli i za što osjeća da je rođena i stvorena", rekla je Cranny. "U početku se brinete hoće li biti sama i pobrinite se da ima ljude oko sebe i da osjeća podršku."

Mnogo podrške i brige

Connie Houlihan, Shelbyna majka, koja živi u Phoenixu, rekla je da je zabrinuta zbog psihičkih posljedica koje se mogu odraziti na njenu kćer.

“Bojiš se samoubojstva”, rekla je Connie Houlihan. “Znate, sve je moguće... s depresijom i s nečim tako važnim što su joj oduzeli. Ne znaš. Naravno, nasmrt si prestrašen.”

Connie je rekla da je nekoliko Shelbynih sestara (ima pet sestara i jednog brata) odmah otišlo kod Shelby jer nisu željele da bude sama. Međutim, Shelby nije dopustila svojim roditeljima da je posjete jer je bila svladana osjećajima i njihov dolazak bi to još više pojačao.

Do svibnja, Houlihan je plaćala Jerryu Schumacheru da je trenira kao neovisnu sportašicu, ali je potvrdila da sada trenira potpuno sama – koristeći šestogodišnje zapise iz dnevnika treninga kao referencu.

“Jednostavno smo smatrali da je najbolje da možda nakratko prekinemo veze”, rekla je Houlihan. “Mislim da se puno publiciteta stvorilo oko mene i njega i oko toga da i dalje radimo zajedno. Mislim da smo bili pod povećalom.”

Za taj publicitet i nadzor, dijelom je zaslužna i Gabriela Maria DeBues-Stafforda i njena odluka da napusti Bowerman Track Club (BTC) zbog Houlihan.

“U osnovi, napustila sam BTC jer, unatoč svim mojim naporima, nisam uspjela dokazati da klub nije bio u prekršaju antidopinških pravila World Athletics-a”, rekla je DeBues-Stafford.

DeBues-Stafford je sumnjala da je Houlihan trenirala “pod vodstvom” trojice BTC trenera (Jerrya Schumachera, Shalane Flanagan i Pascal Doberta) na istoj lokaciji i u vrijeme kada su drugi sportaši iz BTC trenirali i dok su bili pod nadzorom istih trenera.

“Iako nikada nismo radili ponavljanja zajedno, još uvijek mi se činilo da je nepotrebna riskantna blizina između muške i ženske ekipe i sportaša koji služi kaznu”, rekla je DeBues-Stafford.

Prema DeBues-Staffordu, Houlihan je također koristila privatnu teretanu - izgrađenu u Schumacherovoj rezidenciji za BTC sportaše - u isto vrijeme kada su BTC sportaši bili tamo pod nadzorom osoblja.

“Shelby bi do četiri puta tjedno dolazila u Nikeov kamp, u vrijeme kad timovi imaju raspored i to na sam početak, kada započinju naša redovita dnevna trčanja kako bi mogla trčati s nama”, rekla je DeBues-Stafford. “Ako bi stigla prije nas, na mjestu sastanka, čekala bi sportaše iz BTC kluba da vidi hoće li stići neki od nas kako bi mogla trčati s nama. To je ponekad uključivalo trčanje na duge staze. Također je redovito trčala s timom u visinskom kampu u Flagstaffu.”

Houlihan je rekla da su se ona i njezin odvjetnik raspitali o pravilima njezine zabrane, što to sve uključuje te da im je rečeno da ne smije

ići ni na kakve treninge niti vježbati s bilo kim u timu, ali ako slučajno naleti na njih i oni trče na istom mjestu, tada bi mogla trčati s njima.

“Moji pokušaji da razgovaram o svojim sumnjama s timskim osobljem, odbijeni su”, rekla je DeBues-Stafford.

Bowerman Track Club nije dobio neovisni pravni savjet po tom pitanju, rekla je DeBues-Stafford. Također je rekla da je Houlihan dijelila smještaj sa stalnim članom osoblja BTC-a tijekom kampa u Flagstaffu, a ti su se smještaji koristili za organizirane aktivnosti podrške sportašima iz BTC-a.

“Kada sam pitala je li Shelbyin odvjetnik izričito pitao Jedinicu za atletski integritet (AIU) o tome da ona koristi istu teretanu kao i članovi BTC-a kao i o tome kako tretirati izlete u visinski kamp, nisam dobila jasan odgovor”, rekla je DeBues-Stafford.

DeBues-Stafford je rekla da je “neovisno tražila odgovore” i obratila se antidopinškoj organizaciji kako bi dobila potvrdu da je klupsko kolektivno ponašanje bilo u skladu s pravilima i da nitko osim Houlihan nije odgovoran.

Prema DeBues-Staffordu, “antidopinška organizacija nije mogla jamčiti da postupci BTC-a i Shelby nisu predstavljali prekršaj, niti je mogla jamčiti da se drugi sportaši i pomoćno osoblje također ne mogu suočiti s posljedicama.”

Rekla je da je antidopinška agencija citirala dva pravila iz Svjetskog antidopinškog kodeksa i savjetovala joj da napusti BTC i podnese službenu anonimnu prijavu Jedinici za atletski integritet (AIU).

Iznervirana kolegica

Dok su trener Schumacher i neke druge kolege iz kluba znali za Houlihanin pozitivan test iz siječnja 2021., DeBues-Stafford je za to saznala tek nekoliko dana prije nego što je momčad javno objavila vijest o zabrani natjecanja, otprilike šest mjeseci kasnije.

“Ova vijest koju sam saznala sredinom lipnja gotovo je upropastila moje Olimpijske igre”, napisala je DeBues-Stafford u objavi na Instagramu u travnju ove godine. “Bilo je čudo što sam se u Tokiju pojavila u formi da trčim ispod četiri minute dva puta u 48 sati i plasiram se na peto mjesto.”

Nije dugo trebalo čekati na reakciju druge strane. Houlihan je rekla da je bila “iznenađena” i da se osjećala

“povrijeđeno i zbunjeno” DeBues-Staffordinim objavama na društvenim mrežama jer joj ona nikad nije rekla za svoje sumnje.

“Nikad nisam znala da joj to predstavlja problem”, rekla je Houlihan. “I nisam sigurna zašto mi se nije obratila. Ja sam se njoj obratila nakon što sam pročitala njezine postove.”

Houlihan je rekla da se ispričala DeBues-Stafford te da joj je žao što nisu imale priliku ranije razgovarati.

Gabriela Maria DeBues-Stafford se u travnju ove godine preselila iz Portlanda u Victoriju, B.C. i sada je treniraju Trent i Hilary Stellingwerff.

“Kad sam rekla Jerryju (Schumacheru) da napuštam BTC zbog nedovoljnog distanciranja između Shelby i grupe, pitao me želim li doista otići, s obzirom na to da je razmišljao o mogućnosti da možda više ne trenira Shelby ako izgubi žalbu na Vrhovnom sudu Švicarske”, rekla je DeBues-Stafford. Također je navela da je Houlihan do kraja ožujka još uvijek dolazila do Nikeovog kampa i trčala sa sportašima iz BTC-a.

“Rastući strah zbog toga što BTC potencijalno krši pravila, zajedno s frustracijom zbog nedostatka djelovanja od strane kluba, ostavilo me u užasnom i neodrživom prostoru”, rekla je DeBues-Stafford. “Napustila sam visinski kamp rano krajem veljače kako bih dobila malo prostora za disanje i donijela sam odluku da napustim tim.”

Cijela ova stresna situacija ostavila je posljedice na njeno zdravlje, bila je prisiljena prijevremeno završiti sezonu, propustivši tako Igre Commonwealtha 2022. i Svjetsko prvenstvo u atletici 2022.

Elise Cranny, bivša klubska kolegica, rekla je da joj nedostaje trčanje s Houlihan i da joj pripisuje zasluge što ju je potaknula da uspije.

“Mislim na nju cijelo vrijeme dok se utrkujem”, rekla je Cranny. “Ona je veliki razlog zašto se osjećam kao da sam tu gdje jesam upravo sada u svom trčanju. Jednostavno mi je otvorila oči o važnosti neograničavanja sebe i stavljanja sebe u središte.”

Iako bi BTC mogao izgledati puno drugačije za par godina, Houlihan bi se ipak voljela na kraju vratiti u klub nakon što joj istekne zabrana natjecanja.

“Definitivno bih se željela ponovno pridružiti Bowermanu”, rekla je Houlihan. “To je u biti moja obitelj. Bila sam dio te grupe otkad sam postala profesionalac 2015. godine i jako dobro poznajem te sportaše. Znam da je takvo trening okruženje idealno za mene.”

“Osjeća se kao da je ovo njezina obitelj”, rekla je Cranny. “Osjećam da je svi ovdje stvarno podržavaju, stvarno su joj bliski prijatelji. Nadam se da će se ponovno pridružiti BTC-u. To je nešto o čemu smo definitivno razgovarali jer tim želi ponovno raditi s njom nakon što zabrana natjecanja istekne.”

Shelby Houlihan više nije član Bowerman Track Cluba niti je sponzorira Nike. Potrošila je 250.000 dolara na pravne troškove boreći se protiv svoje kazne bez ikakve financijske potpore vodećeg svjetskog dobavljača sportske opreme, odjeće i obuće.

“Rekli su da me podržavaju i da vjeruju u mene, ali što se financijske strane tiče nisam baš dobila nikakvu podršku od njih (Nike)”, rekao je Houlihan.

Houlihan je izgubila šestoznamenasti profesionalni ugovor s Nikeom i nije primila plaću više od godinu dana. Njezin ugovor s Nikeom također joj je dao priliku da pored svoje osnovne plaće zaradi bonuse temeljene na postignutom učinku, prihod kojeg također više nema.

Houlihanina mama cijeli je proces nazvala “nepravdom” i rekla da ne bi imalo smisla da njezina kći ugrozi ugovor s Nikeom zbog dopinga.

“Zašto bi netko varao s ugovorom koji je ona imala i novcem koji je zarađivala?” rekla je Connie. “Imala je ugovor (s Nikeom) kroz Olimpijske igre (Tokio i Pariz) npr., zašto bi varala?”

Houlihan je rekla da joj Nike nije ponudio ni posao.

“Radila sam dostavu hrane kao što je DoorDash i slično, samo da pokušam zaraditi malo novca sa strane. Pokušavam preživjeti.”

Houlihan nastavlja trenirati, ali priznaje da je teško. “Bilo je stvarno izazovno, da budem iskrena”, rekla je.

Dok trenira sama, bez svojih bivših trenera i kolega sportaša koji su joj bili podrška i motivacija, Houlihan je rekla da ponekad stane na pola treninga ili ga uopće ne završi. Kaže da joj je puno teže postići ciljna vremena.

“Mislim da je to lako učiniti kada se dobro provodim i zabavljam, i pronalazim radost u trčanju”, govori Houlihan.

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

